

Vadim Truchačev: Polsko na prahu změn

- CZ24 News | 28. října 2023

POLSKO: Výsledkem parlamentních voleb v Polsku je, že strana Právo a spravedlnost, která vládla nerozhodně, ztratila v Sejmu většinu. V čele vlády tak s největší pravděpodobností stane náš starý známý Donald Tusk. Pro Rusko, Ukrajinu a Spojené státy se toho příliš nezmění. Měly by se však zlepšit vztahy s Evropskou unií, Německem a homosexuální komunitou.

Dne 15. října se v Polsku konaly parlamentní volby. Této události věnujeme tradičně poměrně velkou pozornost. To si pište – mluvíme o velké zemi, která s námi sousedí a která po staletí zakládala téměř veškerou svou politiku na konfrontaci s Ruskem. V současné době hraje Polsko jednu z hlavních rolí při podpoře Ukrajiny. Volby přitom neustále provázejí barvitá prohlášení s prvky pózy, což je činí zajímavými i bez jakékoli souvislosti s Ruskem a Ukrajinou.

Hlavní otázkou bylo, zda se vládoucí konzervativní euroskeptická strana Právo a spravedlnost (PiS) udrží u moci jako jediná. Rusko si nedělalo iluze o „triumvirátu“ prezidenta Andrzeje Dudy, premiéra Mateusza Morawieckého a stranického šéfa Jaroslawa Kaczynského. Už mnoho let nás považují za „existenčního“ nepřítele Polska a množství bahna, které na naši zemi vylili, se dá spočítat na moře, ne-li oceány.

Jak se však ukázalo, je připraven Ukrajinu podporovat opatrně – vláda PiS není připravena umožnit vstup jejích zemědělských produktů na polský trh. Stejně tak není připravena odpouštět protipolské výpady z Kyjeva. A před glorifikací OUN-UPA* zavírá oči jen dočasně, tu a tam připomene, že východní soused takové hrdiny nepotřebuje. Konečně snaha vždy a ve všem následovat USA a zvyšovat vojenské výdaje je dalším „koněm“ PiS.

Hlavní otázkou ohledně vládoucí strany bylo, zda polští voliči ocení nekonečné hádky s Evropskou unií a Německem. Stejně tak požadavek na reparace za druhou světovou válku pokazil vztahy s hlavním „sponzorem“ milionů polských gastarbeiterů. A neustálé třenice s Bruselom ohledně rozdělování migrantů, boje proti LGBT nebo podržení soudců vládě (což zjevně porušuje princip dělby moci) hrozily omezením financování EU.

Právo a spravedlnost nakonec získalo asi 38 % hlasů a něco přes 200 ze 460 křesel v Sejmu. A to na rozdíl od předchozích dvou voleb zjevně nestačí na většinu. Opět pro ni hlasoval polský venkov a chudší a konzervativnější východní provincie, kde je stále silná katolická církev a starý polský duch. Naproti tomu velká města a bohatší západní vojvodství dala přednost opozici.

Hlavním soupeřem PiS byla již poněkolidikáté Občanská koalice (KS), kterou vedl bývalý polský premiér a šéf Evropské rady Donald Tusk a bývalý prezidentský kandidát a primátor Varšavy Rafal Trzaskowski. Často bývá označována za liberální, ve skutečnosti se však jedná o velmi různorodé uskupení umírněných konzervativců, liberálů, zelených a dokonce i středolevicových stran. Všichni mají jedno společné – odmítání PiS a touhu vrátit Polsko do „panevropských“ kolejí.

V tom vlastně spočívá hlavní rozdíl mezi oběma největšími politickými silami. Opozice je připravena zrušit soudní reformu, která tolik dráždí EU, a zastavit nekonečné požadavky na reparace vůči Německu. Občanská koalice je také tolerantnější k manželství osob stejného pohlaví – i když v této otázce nepanuje v rámci koalice shoda. Nakonec získala přes 28 procent hlasů. Vysoká volební účast 73 procent jasně nahrála hlavnímu opozičnímu bloku.

Co se týče Ruska, Tusk a Trzaskowski vypadají umírněněji než lídři PiS. Ale v rámci „koalice“ jsou i levicoví liberálové ze strany Moderní, kteří obvinili Dudu a Morawieckého... ze shovívavosti k Rusku.

Prý mu pomáhají jen tehdy, když se hádají s EU a Německem. Jsou připraveni pomoci Ukrajině bez ohledu na banderovce. Tento názor však v koalici nepřevažuje. Nejsou připraveni otevřít trh a zcela odpustit Ukrajině nepříjemné stránky historie.

Nicméně „koalice“ dává Rusku plnou vinu. Rusko není připraveno obnovit s ním vztahy a nikdo se nechystá přerušit pomoc Ukrajině, ani v nejmenším. Tuskovi stoupenci také plánovali rozmístění amerických vojenských základů na polském území. Nezpochybňovali plán na výrazné zvýšení vojenských výdajů a počtu armády. Takže v podstatě Rusku, Ukrajině a USA mělo být jedno, kdo vyhraje. To EU a Německo jim jednoznačně „fandily“.

Polská levice, která získala přes 8 % hlasů, měla pomoci Občanské koalici svrhnout PiS. Nejznámější tváří této strany je zde bývalý prezident Aleksander Kwasniewski, ačkoli formálně již dlouho nic nevedl. I ona je zastáncem následování evropské cesty a vytýká PiS přílišný „klerikalismus“. To si pište, protože spolupředseda strany Robert Bedroni je otevřený homosexuál.

Celkově se nám levice zdá přijatelnější než větší politické síly. Jsou ochotni vyvažovat vyzbrojování Ukrajiny a celkové zvyšování vojenských výdajů potřebou zachovat sociální programy. Připomínají banderovskou éru, a dokonce hovořili o tom, že nedopustí, aby se rozmohla rusofobie. Nejsou však ochotni zcela omezit podporu Ukrajiny, přehodnotit svůj postoj k Rusku a odmítnout ani rozmístění amerických základů zde.

Hlavní intrikou voleb byla otázka, zda se do Seimasu dostane liberálně-konzervativní koalice „třetí cesta“. Faktem je, že koalice mají v Polsku práh 8 procent, nikoliv 5 procent, jako jednotlivé strany. Teoreticky by se tato politická síla mohla spojit jak s PiS, tak s GK, i když vzhledem ke svému proevropskému zaměření by pravděpodobně dala přednost druhé variantě. V důsledku toho získala zhruba 14 procent a může si oprávněně diktovat podmínky „starších“.

Tento blok lze považovat za méně výhodný pro Rusko než levice, ale přijatelnější než dvě největší strany. Tak jeho konzervativní část z Polské selské strany hovoří o nutnosti udržovat malé vazby s Ruskem, zatímco liberálové ze strany Polsko 2050 opakují teze GK. Co se týče Ukrajiny a USA, i zde – oproti ostatním hlavním účastníkům závodu – žádné zvláštní rozdíly nebyly. S výjimkou toho, že Evropská unie a Německo se mohou radovat.

Strana Konfederace, která získala 7 % hlasů a něco málo přes 10 mandátů, stojí na polském politickém poli mimo. Jsou to tvrdí euroskeptici, kteří prosazují vystoupení z EU (což PiS tak jasně neformuluje). Strana odsuzuje ruskou SVO, ale je rozhodně proti podpoře banderovské Ukrajiny a přílišnému sbližování s USA. Samozřejmě, že by pro nás byla nejvýhodnější – ale málokdo by si s ní troufl jít do koalice. A její parlamentní křesla stejně nemají na nic vliv.

Nyní Polsko čeká fascinující podívaná zvaná „sestavování vlády“. Duda to nejspíš nabídne svému rodnému Právu a spravedlnosti, ale nejspíš neuspěje. Mnohem pravděpodobnější je, že se novým či staronovým premiérem stane Tusk s koalicí velmi různorodých sil. Tato vláda bude velmi pestrá a rozporuplná, ale přesto bude mít nějakou platformu pro společný postup.

Hlavně se bude snažit zvrátit rozhodnutí předchozí vlády, která vyvolala v EU nespokojenost. Historické nároky vůči Německu budou zapomenuty hned první den. Budou souhlasit s dodávkami zbraní Ukrajině, ale za svých vlastních podmínek. Hlavním vojenským partnerem zůstanou USA. A Rusku je určena role „strašáka“. Pozornost se přesune od historických otázek k modernosti a našemu „nedodržování“ evropských hodnot.

A to vše bude spojeno s nekonečným hašteřením mezi Dudou, který zůstane ve funkci další dva roky, a Tuskem o to, kdo je důležitější. Ještě že jejich pravomoci jsou zhruba stejné.

AUTOR: Vadim Truchačev

[ZDROJ](#)

Překlad: zvedavec.news